

Pior Marciniak

"Gitler i Stalin pieried schwatkoj", Lew Biezymienskij, Moskwa 2002 : [recenzja]

Przegląd Nauk Historycznych 3/1, 227

2004

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Liczne „literówki”, (dla przykładu zamiast Radlińska jest Redlińska (s. 50), zamiast Webb jest Wetb (s. 30), zamiast Weydenthal jest Waydenthal (s. 123) itp., znajdujące się w pracy, zapewne nie z winy autora, oraz pomyłki w datach obniżają jakość pracy.

Wszystkie wymienione drobne uwagi nie miały na celu umniejszenia wartości pracy J. Gołoty, lecz ukazanie, jak trudnego zadania podjął się Autor biografii. Dokonania J. Moraczewskiego bowiem, mimo iż pozostawiona przez niego spuścizna wielokrotnie była i jest wykorzystywana przez badaczy, nie doczekały się, jak dotąd, pełnego opracowania. Z pewnością Autor biografii spełnił podstawowy cel – w uporządkowany i syntetyczny sposób ukazał pełne ujęcie losów, działalności, życia prywatnego i osiągnięć Jędrzeja Moraczewskiego. Podkreślana przez Autora kontrowersyjność postaci, niejednoznaczny stosunek do współpracowników i badaczy nie była bezpodstawna, a wielorakość opinii i sądów dodatkowo utrudniła opracowanie losów i działalności wyjątkowo aktywnego polityka, tym bardziej, że i sam Moraczewski, pozostawiając kilka różnych wersji swego życiorysu, nie ułatwił biografowi zadania.

ILONA FLORCZAK
Uniwersytet Łódzki

Lew Biezymienskij, *Gitter i Stalin pieried schwatkoj*, Izd. „Wicze”, Moskwa 2002, ss. 510.

Agresja niemiecka na ZSRR, a szczególnie jej geneza, pozostaje nadal przedmiotem badań historycznych. Wciąż brak jest jednoznacznej, podbudowanej źródłowo odpowiedzi na pytania: dlaczego Armia Czerwona w pierwszych miesiącach wojny ponosiła tak dotkliwe klęski? Dlaczego Stalin – człowiek, który nie ufał nawet swojemu najbliższemu otoczeniu – pomimo licznych ostrzeżeń nie tylko zachodnich polityków, ale i własnego wywiadu dał się tak bardzo zaskoczyć przez o wiele bardziej przewidywalnego przeciwnika?

Przez lata w historiografii radzieckiej (rosyjskiej) dominowała teza o zdradzieckiej napaści hitlerowskich Niemiec na „miłujący pokój Związek Radziecki”¹. Spektakularnie zakwestionował ją były radziecki szpieg w Wielkiej Brytanii Wiktor Suworow (właśc. Władimir

¹ Jej najpełniejsze wyłożenie zob. *Historia Drugiej Wojny Światowej 1939–1945 w 12 tomach*, t. 1–4, Warszawa 1979.